№ 140. Poniedziałek 22. Czerwca 1863. Rok wydania 53.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

Jego Excel. minister stanu mianował dekretem z 12go b. m. l. 6148 rzeczywistego profesora prawa rzymskiego i kanonicznego Dra. *Franciszka Kottera* komisarzem examinacyjnym przy komisyi sądowniczych examinów ogólnych do przedmiotów powszechnego prawa cywilnego i prawa wexlowego. Co się niniejszem podaje do wiadomości powszechnej.

Z c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Lwów, 18go czerwca 1863.

Gminy *Górki* i *Wola gorecka*, w obwodzie sanockim, obowiązały się po wieczne czasy dla założenia spólnej szkoły w Górkach wystawić na gruncie gminnym budynek szkolny z pomieszkaniem nauczyciela po koniec sierpnia 1863, utrzymywać go zawsze w dobrym stanie, sprawiać porządki szkolne, czuwać nad czystością szkoły, dostarczać na opał szkoły i pomieszkania nauczyciela rocznie 6 niż. austr. sągów miękkiego, lub 4 sągi twardego drzewa, i płacić każdoczesnemu nauczycielowi rocznie 120 zł. w. a.

Okazaną temi ofiarami troskliwość o poparcie oświaty między ludem wiejskim, podaje c. k. Namiestnictwo z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

Wiedeń, 19. czerwca. Dnia wczorajszego wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XXII. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Ten zeszyt zawiera:

Nr. 46. Cesarską ratyfikacyę z 7go maja 1863 co do umów piątej rewizyjnej komisyi żeglugi na Elbie względem niektórych uzupełnień i zmian rozmaitych artykułów traktatów żeglugi na Elbie z lat 1821 i 1844, jako też konkluzyjnego protokołu trzeciej rewizyjnej komisyi żeglugi na Elbie, a nakoniec względem nowej, stanowczej regulacyi ceł na Elbie.

Nr. 47. Cesarską ratyfikacyę z 7. maja 1863 co do konwencyi między Austryą, Prusami, Saksonią, Anhalt-Dessau-Köthen, Anhalt-Bernburg i Hamburg z 4. kwietnia 1863, względem administracyi i poboru spólnego cła na Elbie w Wittembergu.

(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)

Jego c. k. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z 5go czerwca b. r. raczył najmiłościwiej wicekonzulowi w Janinie Markowi Vuletich w uznaniu jego wieloletniej i zadowalającej służby nadać ad personam tytuł konzula.

Jego c. k. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z 5go czerwca b. r. raczył najmiłościwiej pierwszemu nadradcy finansowego przy finansowej dyrekcyi krajowej w Krakowie Ignacemu Kunz przy przeniesieniu tego na stały stan spoczynku wyrazić mu najwyższe zadowolenie z jego wieloletnich, wiernych i lojalnych usług.

Jego c. k. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z 5go czerwca b. r. raczył najmiłościwiej dyrektora powiatowego urzędu finansowego we Lwowie nadradzcę finansowego Karola Pacher mianować pierwszym nadradzcą finansowym przy finansowej dyrekcyi krajowej w Krakowie.

W skutek najwyższych patentów z 21. marca 1818 i 23. grudnia 1859 r. odbędzie się dnia 1. lipca b. r. o godzinie 10tej przed południem w domu bankowym na losowanie przeznaczonym przy ulicy Singera 383. i 384. losowanie dawnego długu państwa.

Zaraz potem nastąpi 22. losowanie obligacyi pożyczki angielskiej z r. 1852 i 18. losowanie seryi pożyczki loteryjnej z r. 1854.

Z c. k. Dyrekcyi długu państwa.

Część nieurzędowa.

Lwów, 22. czerwca.

Podług ogłoszenia dalmatyńskiego wydziału krajowego nie raczył Najjaśn. Pan przychylić się do prośby dalmatyńskiego sejmu krajowego o nadanie amnestyi za tamtejsze przekroczenia prasowe; zaś co do upraszanego równocześnie dozwolenia bezkarnego powrotu wychodźcom politycznym z Dalmacyi raczył Jego Ces. Mość postanowić, że tym, którzy udawać się będą do łaski cesarskiej, i okażą się jej godnemi, będzie ona udzielana w zupełności.

Podług doniesień z **Karlsbadu** z 19go b. m. oczekiwano tam tego dnia dostojnego gościa z Prus pod przybranem nazwiskiem **hrabia Zollern**; ma towarzyszyć mu jednakże liczna świta, w której znajdują się jenerałowie Manteuffel, szef gabinetu wojskowego, i Alvensleben, jako też kilku radców gabinetowych. Jak donosi depesza telegraficzna z 20go b. m. zrana, przybył już Jego Mość Król pruski do Karlsbadu dnia 19go wieczorem o godzinie 10tej.

Wreszcie donosi jeszcze *Jen. Kor.* ze spraw domowych, że wysłany dla zbadania niedostatku w niektórych komitatach węgierskich c. k. radca Namiestnictwa Abonyi zabrał z sobą 50.000 zł. dla wspierania najbardziej potrzebujących pomocy.

Warszawski *Dzien. pow.* nieprzyniósł dziś żadnych rozporządzeń ani buletynów urzędowych; na wzmiankę zasługuje tylko, że dyrektor departamentu nauk i spraw duchownych, radca stanu *Krzywicki*, otrzymał urlop do podróży za granicę. Natomiast zawiera gazeta wiedeńska zakomunikowany telegram z **Warszawy** z 19. czerwca, który oświadcza: „że podanie dzienników, jakoby Arcybiskup warszawski przed odjazdem swoim do Petersburga, był w pałacu swoim strzeżonym, i jakoby żandarmi odprowadzali go do dworca kolei a nawet towarzyszyli mu w podróży, zupełnie jest zmyślone. Arcybiskup Feliński ani niemiał aresztu domowego, ani też jechał w towarzystwie żandarmów. Pojechał on z swoim kapelanem i służącym bez żadnej eskorty urzędowej.“ Tymczasem donosi telegram berliński z 20. b. m., że podług pogłoski obiegającej w Warszawie został Arcybiskup Feliński wydalony do Wołogdy. Prócz powyższego zawiera jeszcze gazeta wiedeńska drugi telegram z Warszawy z 17. b. m., który zaprzecza stanowczo doniesieniu, jakoby rewolucyjny komitet pozostawił w kasie głównej kwit na zabrane pieniądze i obligacye. — O wypadkach powstania niemamy dziś nic więcej nad to, co podajemy w szpaltach dziennika. *Czasu* wczorajszego nieotrzymaliśmy do tej chwili, a inne dzienniki podają tylko szczegóły dawniejszych, znanych już potyczek. Wspomniemy tu jeszcze tylko, że oddział Polaków, który pod dowództwem Łapińskiego wylądował na wyspie Gothland został rozbrojony i będzie szwedzką korwetą odesłany do Anglii. Ci, którzy utonęli w ciągu nieszczęśliwej wyprawy do Połągi, mieli być sami Francuzi.

W **parlamencie angielskim** jest sprawa polska ciągle jeszcze na porządku dziennym. Na posiedzeniu izby wyższej z 19. b. m. zapowiedział lord Fitzgerald, że zaproponuje w poniedziałek adres do korony z wyrażaniem ubolewania, iż Rosya narusza ciągle jeszcze traktaty wiedeńskie; i że przeto traktatową sankcyę zwierzchnictwa Rosyi nad Polską ze strony Anglii należy uważać za zgasłą. Zaś lord Stratford przedstawiał izbie okrucieństwa Rosyi i oświadczył, że niespodziewa się utrwalenia pokoju bez odłączenia Polski. Żądał też wyjaśnienia co do edyktu knutowego Murawiewa przeciw kobietom i upraszał o przedłożenie dalszej korespondencyi. Earl Russell przyrzekł przedłożyć tę korespondencyę jak najprędzej i wspomniał o odesłaniu prawie identycznych not. Spodziewa on się dobrego po nich rezultatu i oznajmi treść not, jeżliby odpowiedź się przewlokła. Co do rozporządzeń Murawiewa nic mu niewiadomo; książę Gorczakow zapewnił lorda Napiera, że rząd niejest winnym tych okrucieństw i że wytoczy śledztwo.

Szczegółowe sprawozdanie jenerała Forej względem zajęcia Puebli i pierwszych operacyi przeciw stolicy Meksyku, może przybyć do Paryża dopiero 2. lipca. Wtedy dopiero jak pisze *France* będzie można orzec, czy potrzeba wysłać do Veracruz świeże wojsko i zapasy. Aż do tego czasu parowce wojenne przeznaczone do Mexyku mają być w pogotowiu. Przygotowania do organizacyi administracyi Mexyku wstępują w moc obowiązującą. *France* dowiaduje się od pewnego kupca, który przybył z Mexyku, że ta stolica nie jest wcale w stanie obrony; w kierunku południowo-zachodnim usypano wprawdzie wały, ale pominąwszy nawet, że te byłyby niedostateczne, uważać trzeba, że w Mexyku nie ma już armii na ich

obronę. Na przypadek, gdyby się Puebla poddać musiała, chciał Juarez umknąć do Sonory. Ludność stolicy ma sprzyjać Francuzom, lecz toż samo przed oblężeniem mówiono o Puebli.

W piemonckiej izbie deputowanych toczą się ciągle jeszcze rozprawy o wewnętrznej i zewnętrznej polityce gabinetu. Na posiedzeniu z 18go b. m. bronił prezydent ministrów Minghetti dalej polityki ministerstwa. Sądzi, że konwencya wojskowa jest bardzo pożyteczną do przytłumienia band: ona stwierdzi, że Francya dołoży wszelkich usiłowań, aby temu złemu zaradzić. W obec Włoch rząd broni praw narodowych, w obec Rzymu daje rękojmię duchownej niepodległości, a w obec Francyi gotów jest wejść w układy na zasadzie nieinterwencyi. Francya jest w Rzymie przeciw swej własnej woli, ponieważ pobytem swoim popełnia trzy wielkie przeciwieństwa, a mianowicie postępuje wbrew zasadom z r. 1789, wbrew systemowi nieinterwencyi, i wbrew systemowi uzupełnienia Włoch, które utworzyć pomogła.

Oświadcza, jakie pokłada zaufanie w Cesarzu, który ma swój czas, mówi o powszechnej polityce zagranicznej, i wyjaśnia, w jaki sposób Włochy w tych zawikłaniach europejskich mogłyby znaleźć rozwiązanie tej kwestyi (rzymskiej?)

Co do polityki wewnętrznej zwraca uwagę, że stosunki państwa do kościoła są przejęte duchem sprawiedliwości i wolności. W obec zamachów Rzymu Włochy zachowają zawsze umiarkowanie. Spodziewa się wotum zaufania i przywrócenia dawnej większości. Po kilku osobistych uwagach miedzy Minghettim, Ratazzim i innemi jeneralna debata została zamknięta.

Na posiedzeniu w dniu następnym, Bertani odpowiadał ministrom co do rozwiązania towarzystwa demokratycznego w Genui, i mówił o ekspedycyi do Sycylii i Rzymu. Bikin (prawdopodobnie Bixio?) zerwać stosunki z Francyą, co trzymając Rzym w okupacyi nie przeszkadza organizacyi band. — Z Rzymu donosi telegram z 18. b. m., że dnia tego zrana odjechał kardynał Reisach z dwoma arcybiskupami do Tryestu, by znajdować się w imieniu Papieża na uroczystości jubileuszowej koncilium.

Od niejakiegość czasu, zajmują się dzienniki wiadomością, jakoby Królowie *Danii* i *Szwecyi* mieli się zjechać w obozie na stepie Ljunbyjskim dla zawarcia przymierza zaczepno-odpornego między obydwoma krajami. Tymczasem wiadomo, że Król szwedzki odjechał już z obozu 19. b. m., gdy przeciwnie Król duński do tej chwili jeszcze nieruszył się z Kopenhagi: z tego wszystkiego pokazuje się więc, że wiadomość ta jest bezzasadna.

W Bukareszcie nieprzyszło do skutku projektowane ministeryum większości opozycyjnej: zabiegi księcia J. Kantakuzeno, który zajmował się utworzeniem jego, rozbiły się o trudności stawiane ze strony księcia Kuzy. Co do sprawy księcia Brankovana oświadczył trybunał korekcyjny, że nieuznaje się kompetetnym, i odesłał ją do kryminalnego trybunału apelacyjnego.

Z Korfu donoszą *Jen. kor.* z 14. b. m., że robią tam już przygotowania na przyjęcie nowo obranego Króla greckiego, z których można wnosić, że młody książę duński zjedzie tam na dłuższy, jeżli nie na stały pobyt. Przyczyną tego postanowienia ma być głównie ta okoliczność, że Książę niepierwej zająć może pałac królewski w Atenach, który jest prywatną własnością dynastyi bawarskiej, dopokąd ona niezrzeknie się wyraźnie swego prawa własności. Zdaje się więc, że przeniesienie rezydencyi do Aten nie tak prędko nastąpi.

Wiadomości ze Stambułu sięgają do 19. czerwca. Turecki dziejopisarz Dżefdet Effendi mianowany został nadzwyczajnym komisarzem dla Bośnii. Osman Basza odjedzie wkrótce do Skodaru dla uregulowania sporów granicznych i usunięcia blokhauzu, zbudowanego na terytoryum czarnogórskiem. Aali Basza przyrzekł za wypadek w Valonie zupełne zadośćuczynienie. *Jornal de Constant.* miał otrzymać z Bośnii i Hercegowiny bardzo pomyślne wiadomości o położeniu ludności chrześciańskiej. W klasztorze w Dobrzy w Hercegowinie słyszano w tym roku od 400 lat przeszło po raz pierwszy znowu odgłos dzwonów, a prócz tego utworzono znaczną liczbę szkół chrześciańskich.

Monarchia Austryacka.

Kraków, 20. czerwca. *(Pojmanie ochotników do powstania.)* *Krak. Ztg.* donosi: Wczoraj aresztowały patrole w okręgu miasta 15 ochotników udających się do powstańców w Królestwie Polskiem; 8 innych przywieziono tu z Mielec. Do transportu 11 powstańców, których przywieziono tędy dla internowania do Ołomuńca, przyłączono tu 2 jeszcze. Przedwczoraj po południu wydalono ztąd za granicę 4 ochotników z Francyi i z Szwajcaryi.

Wiedeń, 20. czerwca. *(Nowiny dworu.)* Z Kissingen donoszą pod dniem 16. b. m.: Dziś po południu o godzinie 4. przybyli tu Ich Moście Cesarz i Cesarzowa Austryi i wysiedli w przygotowanym dla siebie domu Hessa. We trzy godzin po przybyciu przechadzała się już dostojna Pani u boku swego cesarskiego małżonka zwiedzając w najbliższej okolicy źródła, z których zeszłego jeszcze lata czerpała zdrowia dostojna pacyentka. Widok ten napełniał nadzieję niejednego z tych, którzy przybyli tu dla poratowania swego zdrowia. Na wszystkich twarzach malowała sie najszczersza radość. Już od południa jaśniało miasto w stroju świątecznym, a o godzinie 9. wieczorem wyprawiło obywatelstwo miejskie na cześć Ich Mości Cesarstwa świetny pochód z faklami, połączony z serenadą wokalną.

(Wiadomości bieżące.) Prezydent izby deputowanych rady państwa Dr. *Leopold Hasner de Artha* urodził się w Pradze 15go marca 1818. Po ukończeniu studyów jurydycznych i otrzymaniu stopnia doktora wstąpił do służby przy prokuraturze kamery nadwornej, a w roku 1848 objął redakcyę gazety praskiej, do której pisywał artykuły kierujące w duchu ściśle austryackim i konstytucyjnym. W roku 1849 został profesorem filozofii prawa przy uniwersytecie praskim, w roku 1852 dziekanem, 1854 prezesem komisyi examinacyjnej wydziułu prawniczo-historycznego, w roku 1861 członkiem rady miejskiej w Pradze, deputowanym na sejm i deputowanym do rady państwa, w której też urzędował jako wiceprezydent. W swoim zawodzie naukowym wydał kilka dzieł (ostatnie o systemie politycznej ekonomii), i pisywał jurydyczno-polityczne artykuły do kilku dzienników, a nawet sprawozdania o sztukach.

Biskup Dr. *Litwinowicz*, członek izby deputowanych rady państwa, miał — jak donosi *Presse* — odjechać 19go b. m. z Wiednia do Rzymu w sprawach swego powołania. — Szef sekcyjny baron *Kalchberg* wyjechał w podróż do związku celnego.

(Uroczyste otwarcie rady państwa.) Przedwczoraj we czwartek, rada państwa zebrała się w wielkich komnatach c. k. burgu, ustawiła się następnie w sali ceremonialnej, członkowie izby panów po prawej, a członkowie izby deputowanych po lewej stronie.

Jego Cesarska Wysokość Arcyksiążę Karol Ludwik, jako najwyżej umocowany zastępca Jego Cesarskiej Królewskiej Apostolskiej Mości do uroczystego otwarcia rady państwa, przed którym postępywali pp. ministrowie i nadworni kanclerze baron Burger, Dr. Hein, Mazuranic, hr. Wickenburg, hr. Forgach, Plener, Lasser, Schmerling, hr. Nadasdy, baron Meesery, hr. Rechberg, i Ich Cesarskie Wysokości Arcyksiążęta Henryk, Rainer, Zygmunt, Ernest, Leopold, Wilhelm, Karol Ferdynand, Albrech, Karol Salwator, mając przy swym boku zastępcę naczelnego ochmistrza swego, fmp. barona Vernier, wyszedł z gmachów wewnętrznych do sali ceremnialnej.

Batalion wojska na placu burgowym ustawiony, dał salwę karabinową w chwili gdy Jego Cesarska Wysokość wewnętrzne gmachy opuścił.

Za przybyciem do sali pp. ministrowie i nadworni kanclerze zajęli miejsce po lewej stronie estrady tronowej, zaś Ich Cesarskie Wysokości Arcyksiążęta na samej estradzie, a po ochmistrzu nadwornym Jego Cesarskiej Wysokości Arcyksiążęcia zastępcy Najjaśniejszego Pana, stanął w przeznaczonem dla siebie miejscu. Jego Cesarska Wysokość zaś wstąpił na tron, usiadł, nakrył głowę i raczył mieć następującą mowę posiedzenia rady państwa otwiewierającą:

Szanowni członkowie rady państwa!

Najjaśniejszy Pan raczył udzielić mi polecenie otwarcia w najwyższem swem imieniu drugą sesyę rady państwa i powitania szanownych jej członków.

Z radością wypełniam zaszczytne to polecenie i witam zebranych Arcyksiążąt domu cesarskiego i najprzewielebniejszych dostojnych i szanownych panów obu izb rady państwa.

Krótka chwila upłynęła od zamknięcia sejmów krajowych, których prace głównie skierowane były ku zaspokojeniu życzeń i potrzeb pojedyczych królestw i krajów koronnych.

Dla związania z ich czynnością dokonanie wyzszych zadań, wypływających ze starań o pomyślność i wzrost całego państwa, zebraliście się szanowni członkowie rady państwa, po raz drugi, stosownie do oznaczeń ustawy konstytucyjnej.

Z zadowoleniem zapatrywać się możemy na czynności te sejmów krajowych i rady państwa, z kolei zbawiennie się dopełniające.

Czynność ta wzajemna stawia nam w żywym kształcie przed oczy nasze, myśl zasadniczą, ożywiającą konstytucyę państwa, zachowania ile być może wolnego i samoistnego ruchu pojedynczych części monarchii, obok konieczniej jej jedności.

Że zaś reskryptem cesarskim z dnia 21. kwietnia bieżącego roku i sejm Wielkiego księstwa siedmiogrodzkiego zwołany został, przeto nie masz już żadnego królestwa ani kraju pod berłem Austryackim złączonego, któremu by nie była otwarta droga do wzięcia udziału w obradach nad wspólnemi sprawami, dyplomem z dnia 20. października 1860 i patentem z dnia 26. lutego 1861 roku, radzie państwa przekazanemi.

Miejmy nadzieję, że przekonanie o drodze i środkach dojdzie do celu żywo upragnionego, którego nie dawno do stóp tronu doszedł lojalny objaw z odległych granic państwa, a zwycięzka siłą coraz bardziej rozszerzać się będzie, i ku zbawieniu ogółu na drogę czynu wstąpi.

Rzut oka na stosunki cesarstwa da nam niezawodną otuchę stałego wytrwania w społecznem dziele i zapatrywać się z ufnością na przeszłość.

W śród błogosławieństw niezachwianego pokoju, rada państwa zamknęła pierwszą sesyę swoję: uszczęśliwiają nas one i przez otwarcie drugiej sesyi, będzie zaś celem najgorliwszych starań rządu Jego Cesarskiej Mości, ażeby błogosławieństwa te i nadal utrzymane być mogły.

Pod zasłoną zabezpieczonych nam wolnomyślnych instytucyj widzimy na wszystkich polach duchownego i materyalnego życia rozwijające się coraz żywsze czynności; widzimy siły państwa w spiesznym rozwoju, widzimy coraz bardziej wzrastające i wzmacniające się powagą i potęgą państwa.

Zwracając oko nasze ku finansom, widzimy zadowalniający postęp na drodze ku zupełnemu ich uregulowaniu.

Kredyt państwa i waluta doznały stanowczego ulepszenia, korzystny zaś rezultat zarządu finansów w bieżącym roku dozwolił nie robienia użytku z nadzwyczajnego kredytu, który w sumie dwunastu milionów złotych do zupełnego pokrycia preliminowanego deficytu przyzwolony był.

Budżet, który wam Panowie, do zbadania i ustalenia złożony zostanie, złożony będzie w kształcie odmiennym, ułatwiającym ewidencyę i ścisłą kontrolę, według życzeń objawionych na przeszłorocznych obradach. Budżet ten obejmuje na ten jeden raz peryod czternasto miesięczny, z powodu przejścia z dotychczasowego roku administracyjnego na rok słoneczny, które to przyjęcie za właściwe uznane zostało.

Przy składzie budżetu miano uwagę na największa ile być może oszczedność.

Pomimo tego przechodowy peryod w którym się znajdujemy, i konieczność spiesznego zaprowadzenia równowagi w przychodach i wydatkach i uregulowanie waluty wymaga znacznych jeszcze ofiar.

Dla ulżenia w przyszłości ciężarów ztąd wynikających, i dla zadośćuczynienia potrzebom gospodarstwa krajowego i finansów, już w przeszłorocznej sesyi uznaliście Panowie potrzebę uregulowania stałego opodatkowania, w sposób zmienionym stosunkom odpowiadajacy.

Rząd Jego Ces. Mości złoży Wam przeto projekta do praw odnoszace się do systemu bezpośredniego opodatkowania, których rozbiór polecam światłej i dojrzałej rozwadze Waszej.

Jego c. k. Apost. Mość życzy sobie i oczekuje, iż projekta do praw względem finansów zaraz po złożeniu ich w izbie deputowanych rozbierane będą, i przygotowawcze nad niemi odbędą się obrady, spodziewać się bowiem można, iż do chwili, w której uchwała o nich nastąpić może, deputowani z Siedmiogrodu wezmą udział w czynnościach rady państwa. Kilka innych projektów do praw, które z właściwą rozwagą zgłębić zechcecie, odnoszą się do reform uznanych za potrzebne z wielu ważnych względów, a mianowicie do reformy wymiaru sprawiedliwości.

Powszechne życzenie, ażeby reformy te w najbliższym już czasie w życie wejść mogły, skierować musiało uwagę rządu na formalną stronę obrad, które odbywać się mają nad projektami wyżej wspomnionemi.

Doświadczenie innych państw okazało, iż przy rozbiorze obszernych projektów do praw, właściwem jest postępowanie odmienne od zwykłego trybu, nadto w poprzedniej sesyi rady państwa kwestya tak zmienionego postępowania poruszoną już była. Skłoniło to rząd Jego Ces. Mości do złożenia projektu do prawa postępowanie to określającego.

Miedzy projektami, do których takowy sposób postępowania właściwie zastosowany być może, wymienić wypada przedewszystkiem projekt do nowego postępowania sądowego w sprawach karnych, który zajmie uwagę waszą w najwyższym stopniu.

Zachowując doświadczone już podstawy procesu karnego z 1850 roku, nowy projekt do prawa osnuty jest na zasadzie ustnego i publicznego postępowania, tudzież procesu akuzacyjnego, orzeczenie zostawia przekonaniu sędziego, nie czyniąc go zawisłem od dowodów, tym zaś sposobem ułatwia i możliwem czyni zaprowadzenie sądów przysięgłych w tych krajach, w których warunki ich bytu znajdywać się będą.

W projekcie tym znajdziecie Panowi uproszczenie i skrócenie postępowania sądowego, zgadzające się z zamierzonem obwarowaniem osobistej wolności i bezpieczeństwa.

Również i na polu procesu cywilnego daje się uczuć coraz bardziej potrzeba odpowiednich reform.

Obrady komisyi sejmu związkowego w przedmiocie układu kodexu postępowania cywilnego dla całych Niemiec, będące w zadowalniającym postępie, spotykają się z projektem tym w sposób nader pożądany.

Gdy zaś zamierzone reformy przeprowadzone być nie mogą bez odpowiedniej reorganizacyi sądownictwa, będącej w związku z reorganizacyą władz administracyjnych, przeto złożone wam będą projekta do praw, obejmujące główne zasady takowej reorganizacyi.

Wady dotychczasowego postępowania sądowego w upadłościach i ugodach handlowych z każdym dniem bardziej uczuć się dające, spowodować musiały rząd do ułożenia projektu do prawa o upadłościach handlowych, dążącego do silniejszego obwarowania bezpieczeństwa prawnego, a mianowicie kredytu rzeczowego, który rozwadze waszej do rozbioru i uchwały przedłożony będzie.

Dla uzupełnienia prawa gminnego złożony wam będzie projekt do ustawy o zamieszkaniu prawnem, na której to drodze życzenia przez kilku sejmów krajowych objawione znajdą uwzględnienie. Projekt ten dąży do zadecydowania kwestyj, dotykających głęboko tak praw pojedynczych osób, jako i praw gminy, które to kwestye dotad wielu wątpliwości stały się powodem.

Szanowni członkowie rady państwa! Zechciejcie przystąpić do ważnego zadania waszego z tem samem poświęceniem, którego w przeszłorocznej sesyi daliście dostateczne dowody.

Jest przy was łaska i opieka Monarchy, krokom waszym towarzyszy uprawniony udział ludów, jesteście bowiem objawem potrzeb ich i życzeń — rząd zaś uprzedzi was zupełnem zaufaniem.

Jego cesarska Mość liczy z pewnością na patryotyczną pomoc wasza.

Oby Bóg pobłogosławił prace wasze, gwoli temu izby sowite wydały owoce dla pomyślności, potęgi i honoru państwa.

Trzechkrotny okrzyk nastąpił po przeczytaniu tej mowy, której niektóre ustępy, a mianowicie odnoszące się do przystąpienia Siedmiogrodu do konstytucyjnego życia państwa, do zachowania niezakłóconego pokoju, i do rozszerzenia i utwierdzenia powagi i potęgi monarchii, żywemi oklaskami witane były.

Poczem Jego cesarska Wysokość powstał i w sposób wyżej opisany powrócił do wewnętrznych gmachów burgu.

W tej chwili znow salwa ognia karabinowego słyszeć się dała.

(Posiedzenie izby panów z **19.** *czerwca.)* Prezydujący *Książe Auersperg* zagaił posiedzenie o godzinie **11.** minucie **35.** zrana. Na ławie ministrów: *Rechberg*, *Mecséry*, *Burger*. Sekretarz radca Namiestnictwa *Kubin* odczytał dwa reskrypta ministerstwa stanu. W pierwszym oznajmia ministerstwo zgon dwóch członków izby: Arcybiskupa Jachimowicza i hrab. Klemensa Brandis. (Izba okazuje powstaniem z miejsca swoją kondolencyę.) Drugi donosi, że Leopold hrabia Wolkenstein-Trostburg zrzekł się godności dożywotnego członka izby panów. (Przyjęto do wiadomości.)

Gdy potem odczytał jeszcze sekretarz usprawiedliwienia nieobecnych członków, przedłożył *minister policyi baron Mecséry* wniosek rządowy do ustawy względem uregulowania stosunków prawnego zamieszkania. *Prezydujący* odebrał ten wniosek z zastrzeżeniem dalszego rozporządzenia izby. Następnie odczytał *prezydujący* wniosek kardynała Rauschera, z żądaniem, ażeby izba wybrała nowych członków do ułożenia adresu, uznała wniosek ten naglącym i udzieliła zaraz głosu wnioskodawcy. Kardynał *Rauscher* oświadcza, że uważa adres i nagłość jego za rzecz rozumiejącą się samą przez się, i niepotrzebuje przeto mówić wiele dla umotywowania swego wniosku; zwraca więc tylko uwagę na to, jak ważną dla ustalenia naszych stosunków jest każda manifestacya izby panów, której powołaniem jest, stanowić punkt silny śród fal, któryby się wznosił ponad prądami pełnej zmian teraźniejszości. (Słowa te przyjęto z hucznemi oklaskami.) *Prezydujący* podał ten wniosek pod głosowanie, a izba przyjęła go jednogłośnie. Przystąpiono natychmiast do wyboru nowych członków komisyi adresowej, i zostali obrani: Kardynał Rauscher, hrabia Antoni Auersperg, książe Jabłonowski, superintendent Haase, hrabia Kuefstein, baron Lichtenfels, książe Adolf Schwarzenberg, jenerał kawaleryi hrabia Haller i książę Starhemberg. Potem odbyły się jeszcze wybory sześciu weryfikatów, i obrani zostali: superintendent Haase, profesor Miklosich, hrabia Wilczek, książę Hugo Taxis, hrabia Meran i hrabia Leon Thun. Następnym przedmiotem porządku dziennego był wybór członków stałej komisyi. Kartki głosujące zostały oddane, ale rezultat głosowania będzie oznajmiony na przyszłem posiedzeniu, które niezostało jeszcze naznaczone.

(Posieezenie izby deputowanych z **19.** *czerwca.)* Na ławie ministeryalnej: *Schmerling*, *Lasser*, *Hein*, *Mecsery*.

Zaraz po zagajeniu posiedzenia oznajmił *prezydujący* wniosek naglący (Opata Edera i kolegów) tej treści, ażeby na mowę tronową Jego Cesarzew. Mości Arcyksięcia Karola Ludwika, jako zastępcy Jego c. k. Apost. Mości odpowiedziała izba jak najspieszniej adresem do Jego Mości Cesarza, dla którego ułożenia ma izba wybrać niezwłocznie wydział z 9 członków. Po krótkiej przemowie opata *Edera* dla uzasadnienia tego wniosku, uznała izba nagłość jego i przyjęła go jednogłośnie.

Deputowani hr. *Wodzicki* i *Grünwald* oznajmili pisemnie złożenie swoich mandatów.

Dalej zezwoliła izba na udzielenie urlopu deputowanym Dr. Litwinowiczowi i panu Schwarzenfels, a odmówiła prośbie barona Petrino, który ze względów familijnych żądał urlopu na 6 tygodni. (Biskup Litwinowicz motywował swoją prośbę bliskim odjazdem do Rzymu. Następnie przedsiębrano wybory sekretarzy i członków komisyi adresowej. Do tej komisyi zostali obrani: Giskra, Herbst, Pražak, Kuziemski, Potocki, Mühlfeld, Reichbauer, Dobblhof i Hagenauer.

Minister stanu *Schmerling* doręczył projekt ustawy względem traktowania obszernych projektów do ustaw.

Następnie obrani zostali kwestorami deputowani Brosche, hr. Wratisław, Dr. Gross i Mende, a w końcu uchwaliła jeszcze izba, że weryfikatorowie i członkowie wydziału petycyjnego mają być wybrani ze sekcyi, poczem zamknięto posiedzenie o godzinie $1^1/_2$ w południe.

Przyszłe posiedzenie nastąpi we wtorek 23go b. m. o godzinie 10tej. Porządek dzienny: Pierwsze odczytanie wniosku rządowego względem skróconego postępowania z projektami do ustaw.

(Sankcye uchwał sejmowych.) Najwyższem postanowieniem z 12. b. m. dozwoloną została uchwała karyntyjskiego sejmu krajowego względem bezpłatnego odstąpienia gruntów krajowych rozległości 325°5'''3'' gminie miasta klagenfurtu celem urządzenia drogi do tamtejszego dworca kolei.

Stosownie do najwyższego postanowienia z 13. b. m. uchwały Istryjskiego sejmu krajowego względem §§. 36 i 37 i o ile niemi głosowanie przez balotowanie jest dozwolone, także uchwały względem §. 53 porządku spraw sejmu krajowego, jako przeciwne §§. 36 i 39 ustawy krajowej, nie otrzymały najwyższego przyzwolenia z tym dodatkiem, że uchwała sejmu krajowego względem §. 50 i inne postanowienia §. 53 porządku spraw sejmowych, jako nie przekra-

czające zakresu działań sejmu krajowego, nie potrzebują najwyższego przyzwolenia.

Podobnież uchwale Tyrolskiego sejmu krajowego względem wydania postanowienia dodatkowego do §. 16. ustawy wyborczej, nie udzielono sankcyi według najwyższego postanowienia z 14. b. m.

Najwyższem postanowieniem z 15. b. m. Jego Mość nie udzielił najw. przyzwolenia proponowanemu przez dalmatyński sejm krajowy dodatkowi do ustawy wyborczej, jednak raczył upoważnić ministeryum, polecić rządowi krajowemu w Dalmacyi przy nowych wyborach deputowanych na sejm krajowy postępować według uchwały dalmatyńskiego sejmu krajowego z 28. marca. (Uchwała żąda, aby przy nowych wyborach deputowanych gmin wiejskich, za każdą razą także wyborców na nowo wybierać).

Jener. Kor. dowiaduje się, że Jego ces. Mość najwyższem postanowieniem z 10. b. m. dozwolić raczył, aby obwieszczanie ustaw, wraz z wszystkiemi do tego odnoszącemi się sprawami, jakoteż biuro redakcyi dziennika ustaw państwa, w swoim teraźniejszym składzie, było wyłączone z zakresu ministerstwa sprawiedliwości, i wraz z dotacyą na to preliminowaną, przeniesione od dnia tego najwyższego postanowienia do ministerstwa stanu.

(Wieczór u p. ministra stanu.) Wieczór, który d. 18. b. m. był dany w wspaniale przyozdobionych salonach ministerstwa stanu, przez Jego Exc. pana ministra stanu dla uczczenia członków rady państwa, należy do najświetniejszych i najliczniejszych w tej porze. Arcyksiążęta Karol Ludwik, Wilhelm, Leopold, Ernest, Zygmunt, Rainer, zaszczycili go swoją obecnością. Panowie ministrowie baron Mecséry, Lasser, hr. Wickenburg, dr. Hein i br. Burger byli także obecni. Podobnież znajdowali się tam prawie wszyscy posłowie, kardynałowie Rauscher i książe Schwarzenberg, Arcybiskupi Salzburski i Lwowski i wielu innych wysokich dygnitarzy kościoła. Feldmarszałkowie baron Hess i hr. Wratislaw, prezydenci i wiceprezydenci, tudzież członkowie obydwu izb rady państwa, wielu jenerałów i oficerów sztabowych, szefowie władz; umiejętności, dziennikarstwo i finanse były także licznie reprezentowane.

(Do sprawy polskiej.) *Jen. kor.* pisze: *Nord. Allg. Ztg.* z 18. b. m. przyniosła z Berlina niby artykuł zakomunikowany o sprawie polskiej, który zaczyna się tem szczególniejszem doniesieniem: „Kwestya polska rozgmatwuje się coraz więcej, a rezultat ten zawdzięczać potrzeba po największej części usiłowaniom Prus. Porozumienie względem przyszłych koncesyi dla Polaków przyszło już do skutku między Rosyą, Prusami i Austryą i t. d.“ — Co się tyczy Austryi, jesteśmy w stanie oświadczyć, że wiadomość ta — w jakimkolwiek zamiarze może być ona podana — *jest po prostu zmyślona.*

Francya.

(Sytuacya. — Paryż i Wiedeń. — Giełda i dyplomacya.) *Donau Ztg.* zamieszcza następującą korespondencyę z Paryża z d. 17go b. m.

Uskutecznione nareszcie wysłanie propozycyi trzech mocarstw głównych do Petersburga, wzbudza pewne poruszenie. *Alea jacta est*... Przy najlepszych chęciach wypada ograniczyć tę tak niezawodną ufność, w pojednawczego ducha Rosyi, odkąd fanatyzm w Polsce z obu stron objawia się w czynach coraz większej dzikości.

Rząd oczekuje z początkiem lipca dokładnych sprawozdań jenerała Forey, aby rozstrzygnąć o mającem nastąpić wysłaniu posiłków. — Stolica Meksyku jest prawie bez obrony, przeto główne działanie wojska uważają jako skończone. Obiega pogłoska, że cesarz miał okazać wielką niecierpliwość w kwestyi polskiej. Rządom Bismarka i postępom austryackim przypisać należy, że nasze koła polityczne nie zdołają odłączyć kwestyi polskiej, od reformy związku niemieckiego i świetnej roli Austryi w historyi świata. Rzadko kiedy wyglądano tu otwarcia parlamentu angielskiego z takiem naprężeniem, jak otwarcia rady państwa, która w mniemaniu wszystkich Francuzów stała się głównym, kierującym organem polityki europejskiej. W każdym względzie konsolidujące się zaufanie w Austryę, nie ustępuje współczuciu, które w szeregach wszystkich stronnictw, z bezprzykładną jednomyślnością okazują dla wewnętrznej i zewnętrznej polityki Austryi. W chwili gdy historya państw europejskich rozpoczyna nowy peryod, a jednak wypadki są bardziej przeczuwane jak przewidywane, polityczny instynkt Francuzów zwraca się na ten punkt główny, że w Wiedniu jest nietylko wielkie państwo naddunajskie, ale także Niemcy od morza baltyckiego do adryatyckiego, od Renu do Wisły, i ten instynkt odkrywa sympatycznie, że nie tylko koleje żelazne Paryża i Wiednia bliżej się posunęły, i że duchowy prąd, który porusza się od Sekwanny ku Dunajowi zawiera w sobie wielki ustęp historyi świata.

Jeżeli obok tak ważnych spraw obecnego czasu zważywszy jeszcze przeciężenie giełdy różnolitemi efektami, i ferye letnie, to wielkiego ruchu na giełdzie spodziewać się nie można. Nie trzeba więc gorszyć się z tego, że poseł pruski w Paryżu, i francuski poseł w Berlinie, udają się teraz do kąpiel, a lord Cowlej bierze urlop, i książe Metternich podobnież w Johannisberg i Czechach rozerwać się zamyśla.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 18. czerwca. *(Wyroki śmierci.)* *Dzien. pow.* donosi: W dniu 4. (16.) czerwca r. b. poniósł w Lublinie karę śmierci, z mocy wyroku sądu wojennego przez powieszenie, przestępca stanu, szlachcic Leon Frankowski.

Leon Frankowski, ukończywszy w r. 1861 nauki w b. gimnazyum realnem, od samego początku ruchu rewolucyjnego miał w nim czynny udział. We wszystkich manifestacyach w Warszawie, jako też i na zgromadzeniu pod Horodłem, wszędzie był on główną działającą osobą. Obawiając się za to odpowiedzialności, podrobił sobie dwa paszporty, i jeżdżąc pod cudzemi nazwiskami po gubernii Warszawskiej i Lubelskiej, trudnił się rozdawaniem i rozszerzaniem pism i plakatów rewolucyjnych. Będąc potem przeznaczonym przez komitet centralny na Komisarza do gubernii Lubelskiej, zajmował się tam organizacyą rewolucyi i przysposabianiem środków do rokoszu; po wybuchnięciu zaś powstania, zajął się organizowaniem band, a 12go (24.) stycznia zrabował pocztę w m. Kurowie, zabrawszy do 50 tysięcy rs. Utworzywszy bandę w okolicach Kazimierza, przeznaczył na jej przywódcę Zdanowicza, sobie zaś, jako Komisarzowi gubernii Lubelskiej, zachował wyższy kierunek wszelkich ruchów i działań tak tej, jako też innych band. Po rozbiciu w końcu stycznia pod Słupczą bandy Zdanowicza, Frankowski ranny pozostał w Sandomierzu, gdzie go aresztowano.

Przy badaniach, Frankowski potwierdzając pomienione wyżej okoliczności, starał się zmniejszyć działalność swoją w organizowaniu rewolucyi, zaprzeczał bezpośredniemu braniu udziału w komitecie centralnym rewolucyjnym, i utrzymywał, iż bezpośrednich stosunków z tymże komitetem nie miał. Lecz z zeznań innych osób obwinionych o udział w działaniach rewolucyjnych w gubernii Lubelskiej, i badanych w różnym czasie, jawnie się okazuje, że stałym, głównym organizatorem i przewodnikiem rewolucyjnym był Frankowski, i że tenże należał do mających najwięcej wpływu w komitecie centralnym.

Jeszcze w r. 1861, kiedy utworzoną została pierwsza organizacya rewolucyjna przy głównem współdziałaniu znanego z knowań swoich Chmielińskiego, Frankowski do składu jej należał; otrzymał i przyjął pełnomocnictwo do rozszerzania buntu w gubernii Lubelskiej, ztamtąd przyjeżdżał do Warszawy i wraz z innymi ważniejszymi wspólnikami miał narady, na które zbierano się naprzód u Władysława Jeski, a następnie u niejakiego Awejdy. Frankowski swoją władzą przeznaczył Niemirowskiego Leona na naczelnika okręgowego w Chełmie, księdza Podzińskiego — na naczelnika powiatów: Krasnystawskiego, Hrubieszowskiego i Zamojskiego; od niego wychodziły i inne nominacye. On wydawał dyspozycye co do składek pieniężnych, oraz zaprowadzone w tym celu księgi i kwity; podobnież dostarczał innym ajentom pism rewolucyjnych, wezwań i plakatów. W ogóle, począwszy od r. 1861, Frankowski był jednym z głównych sprawców rewolucyi i podżegaczy do rokoszu.

(Wypadki powstania.) Z zamknięciem dziennika otrzymał *Czas* z 20. b. m. wiadomość o małej pod Górą (między Działoszycami i Pinczowem) stoczonej przedwczoraj 18. b. m. potyczce, którą opisuje *Czas* w następujący sposób: Do niewielkiego oddziału jazdy polskiej, przeciągającej koło wąwozów, dał ognia oddział piechoty moskiewskiej, ze Staszowa podobno ciągnący i w zasadce skryty; kilku czy kilkunastu padło z polskiej strony poległych i ranionych, i zanim oddział z szyku marszowego przeszedł w szyk bojowy, Moskale wybiegli już z zasadzki, lecz odpędził ich atak jazdy polskiej, przed którym straciwszy kilku ludzi cofnęli się znów na swoje stanowisko, gdzie ich jazda atakować nie mogła. Poczem Polacy kilku swoich rannych zabrali i w bezpieczne odwieźli miejsce.

Dalej zawiera *Czas* potwierdzenie wiadomości o rozbiciu oddziału rosyjskiego pod dowództwem jenerała Maniukina przez oddział polski w powiecie Bialskim: Maniukin został pojmany, przed sąd wojenny stawiony i za rzeź w Siemiatyczach skazany na rozstrzelanie. Prawie równocześnie rozbił Bolesław Świetorzecki w pobliżu Mińska inną kolumnę rosyjską, ale bliższych szczegółów o tem nie ma jeszcze.

Jen. Kor. donoszą: Z Maczek wysłano 16. b. m. wieczorem rotę piechoty do Zawady dla atakowania 5—600 powstańców, którzy mieli tam wkroczyć przez terytoryum pruskie. Także w lasach w pobliżu Maczek i Dąbrowy znajdują się małe oddziały powstańców: z Maczek odchodzą tam ciągle patrole. Do pociągu osobowego, jadącego z Warszawy, strzelano 16. b. m. o godzinie 5. popołudniu w lesie między Ząbkowicami i Maczkami.

Rosya.

(List Murawiewa do biskupa wileńskiego.) Kuryer Wileński z 1. (13.) czerwca zawiera następujący list Murawiewa, gubernatora guberniј wileńskiej, kowieńskiej, grodzieńskiej i mińskiej do rzym. kat. biskupa wileńskiego Krasińskiego z 26. maja (7go czerwca):

„Excelencyo! W ostatniej rozmowie zwróciłem uwagę Excelencyi na udział, jaki bierze duchowieństwo katolickie w obecnych nieporządkach i powstaniu w guberniach poruczonych mojej opiece. Przy tej sposobności zapewniłeś mię Excelencyo, iż duchowieństwo poddane twemu nadzorowi pozostaje wierne swoim obowiązkom. Tymczasem dowiaduję się z przedłożonych mi aktów komisyi śledczej, z relacyi komendantów oddziałowych, nareszcie z zeznań schwytanych powstańców, że tutejsze duchowieństwo katolickie bierze największy i najczynniejszy udział w podburzaniu ludności przeciw rządowi, głosząc z ambony odezwy rewolucyjne, zaprzysięgając ochotników, przyłączając się do band buntowniczych, a nawet dowodząc takowemi. Wszystkie te okoliczności zmusiły mnie, jak wiadomo Excelencyi, do spełnienia wyroków śmierci na dwóch księ-

żach. uznanych winnymi złamania przysięgi poddańczej i udziału w powstaniu. Wielu innych postawiono przed sądy wojenne, a sad postąpi z niemi podług całej surowości prawa. Ażeby nie przyjść na przyszłość w położenie używania środków tak surowych. a osobliwie przeciw osobom duchownym. uważam za mój obowiązek, udać się do Excelencyi z prośbą najusilniejszą, byś użył całego swego wpływu pasterskiego w celu nakłonienia duchownych. ażeby pomni na swe powołanie i świetość przysięgi poddańczej, zaniechali takich działań zbrodniczych, i jako sludzy ołtarza, niezważając na groźby. nawet z narażeniem życia pozostali wiernymi swemu powołaniu wygłaszaniem nauki boskiej i własnym przykładem. zamiast wzywać do działań zbrodniczych. zwracali na droge prawa wszystkich. którzy niebacząc na obowiązki honoru i sumienia, wzięli udział w powstaniu i stali się przewódzcami takowego. Jako chrześcianin wiem dobrze. jak silny wpływ wywierają słowa pokoju i miłości bliźniego, wygłaszane z ust duchownych, i mam nadzieję, że Excelencya. obowiazany kierować duchowieństwem i odpowiedzialny za czynności takowego. będziesz mi pomocnym do sprowadzenia księży na drogę właściwą ich powołaniu, o ile jest w ich mocy przeszkodzić dalszemu rozlewowi krwi. i wszystko oddalić. co kraj cały pogrążyło w zamieszanie. — W nadziei, iż Excelencya odpowisz obowiązkom. jakie na niego wkładają przysięga i urząd pasterski. i wywrzesz wpływ na duchowieństwo poddane w sposób odpowiedni stosunkom obecnym. upraszam najuniżeniej o przysłanie mi odpisu owych rozporządzeń. jakie uznasz za stosowne wydać w przedmiocie rzeczonym.

Uznaję za stosowne udzielić Excelencyi odpisu instrukcyi, jakie udzieliłem w skutek wypadków obecnych naczelnikom powiatowym. a zwracając osobliwie uwagę Excelencyi na §. 12., jestem obowiązanym dodać. iż prawo nakazuje także surowo karać za zdrade i uwodzenie do złamania przysięgi tych. którzy będąc w stanie zapobiedz tym zbrodniom. stali sie bezczynnością uczestnikami takowych.

Murawiew."

§. 12. na który się powołuje Murawiew. orzeka, iż księża, biorący w jakikolwiek sposób udział w powstaniu, są podwójnie winnymi. mogąc przeciw powstaniu działać i uspokajać kraj swemi radami; i będą karani dla przykładu innych z całą surowością prawa wojennego.

Kronika.

(Wyścigi konne.) Drugiego dnia wyścigów, 19. b. m. z przyczyny sprzyjającej pogody, liczna publiczność, pieszo, konno i w powozach przybyła na oznaczone miejsce. Do pierwszego biegu o nagrodę cesarską 300 sztuk dukatów, było zapisanych 8 koni, ale dwa tylko stanęły w arenie, a mianowicie hrabiego Władysława Dzieduszyckiego czteroletnia klacz „Bagatela“ i pana Grzybowskiego czteroletni ogier „Partyzant.“ Dwie trzecie części drogi przebiegłszy „Partyzant“ był ciągle jeszcze pierwszym, ale tuż za nim biegła „Bagatela“ mocno przez jeźdźca trzymana za cugle. Niedaleko mety przyspieszyła biegu „Bagatela“, i o pół długości konia wyprzedziła współzawodnika. Bieg trwał 6 minut na długości $2^1/_2$ mil ang.

Do drugiego biegu o nagrodę cesarską 1. kl. 500 sztuk dukatów zapisało się 7 koni, ale zgłosiły się tylko: pana Wolańskiego czteroletni ogier „Zeolith“, hrabiego Wołłowicza sześcioletnia klacz „Straniera“, hrabiego Rozwadowskiego pięcioletni ogier "Talfourt" i hrabiego Władysława Dzieduszyckiego czteroletni ogier „Nieuroku.“ Ostatni wygrał był już we środę nagrodę cesarską 300 sztuk dukatów. „Straniera“ biegła naprzód, tuż obok „Talfourt“ i „Zeolith“, a „Nieuroku“ o pół długości konia zostawał w tyle. Tak było przez niejaki czas, wreszcie „Zeolith“ osłabł widocznie, a odległość między „Nieuroku“ a jego poprzednikami zmniejszała się coraz bardziej. W odległości 500 sążni od mety „Nieuroku“ z siłą roztropnie zaoszczędzoną rozpędził się, i zrównał z „Straniera“, i chociaż jeździec przynaglał ją z największem wysileniem, wyprzedził o długości głowy końskiej. Tuż za niemi znajdował sie "Talfourt", również dzielny biegun. Bieg trwał niespełna 5 minut, na długości $2^1/_2$ mil ang.

W końcu odbyły się wyścigi wozami dla koni włościańskich, i wygrywający otrzymał nagrodę cesarską 10 sztuk dukatów.

- Z Wiednia wybiera się wyprawa fotograficzna dla zdejmowania widoków alpejskich i lodowników, tak jak wprzódy z pomocą rzadu francuzkiego przedsięwzięta była przez p. Bisson, która szwajcarskie i sabaudzkie góry zwiedziła w tymże celu. Wiadomo, że pierwsza ze wszech miar się powiodła, zachęca to do drugiej, którą przedsiębierze p. Grohman, wsparty zachętą wielu uczonych. Pierwsza część wyprawy wyjdzie z Wiednia w miesiącu lipcu i rozpocznie roboty niezwłocznie; fotograf Gustaw Jägermayer bierze na siebie wykonywanie widoków, malarz pejzażów Adolf Obermüller kierować będzie ich wyborem pod względem artystycznym. Fotografie mają złożyć wielkie dzieło obejmujące Alpy austryackie.

(Statystyka szkół chrześciańskich w Turcyi.) Wychodząca w Konstantynopolu gazeta „Etoile d'Orient“ podaje następujące wiadomości o szkołach chrześciańskich i liczbie chrześcian w państwie tureckim. — W Konstantynopolu i miastach pobliskich jest szkół 144, nauczycieli 472, uczących się płci obojej 16.217. Przedmiotami wykładu są: historya powszechna, historya święta, filozofia, katechizm, gramatyka, mitologia, geografia, arytmetyka, geometrya, fizyka, teologia, etyka, kaligrafia, języki: grecki, francuzki, turecki, łaciński i t. d. — W Rumelii i na wyspach archipelagu, szkół jest 1692, nauczycieli 1747, uczących się płci obojej 87.231. Przedmioty nauki są: języki grecki i bulgarski, w niektórych szkołach arytmetyka, geometrya, geografia, historya, kaligrafia, oraz języki francuski i niemiecki. — W Anatolii i Arabii — szkół 726, nauczycieli 903, uczących się płci obojej 34.959. Przedmioty wykładu: ewangelia i psalmy. Języki: arabski, turecki, chaldejski, syryjski, grecki i ormiański; historya, gegrografia, muzyka i rękodzieła. — Wszystkiego w ogóle szkół 1562, nauczycieli 3122, uczacych się płci obojej 13?.3?7.

W samym Konstantynopolu i jego okolicach znajduje się do 127 szkół, a między temi 77 greckich z 5477 uczniami; 37 ormiańskich — z 6528 uczącymi się, 5 protestanckich z 82 uczniami i 8 katolickich — liczących 509 uczniów. Szkoły greckie dzielą się na dwie kategorye: 45 niższych, w których przyjęty jest systemat wzajemnego nauczania, a pozostałe hellenskie czyli gimnazya, w których głównym językiem wykładowym jest grecki.

Ludność chrześciańska w Turcyi europejskiej wynosi 11,3?0.?00 prawosławnych, a 330.000 protestantow; w Turcyi zaś azyatyckiej 2,350.000 ormian a 990 000 katolików.

(Ważne odkrycie lekarskie.) Jak donosi „Nouvelliste de Rouen“, jeden z skromnych lekarzy prowincyonalnych zrobił niesłychanie ważne w chirurgii odkrycie. Wiadomo, jak ciężkie są niektóre choroby w nogach, na pozór wcale nie przedstawiające niebezpieczeństwa, w skutku których wszakże następuje zgorzelizna (gangrena). czyniącą konieczną amputacyę. Otaczając nogę zgangrenowaną atmosferą z tlenu, obecnie można zwalczyć złe skutki tej choroby. Groźne oznaki choroby zaraz znikają, i najcześciej chory powraca do zdrowia bez amputacyi.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Żółkiew, 5. czerwca. W drugiej połowie z. m. były na targach w tutejszych obwodach następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów.

	Miejsce targu:									
	Rawa		Magierów		Sokal		Uhnow		Żółkiew	
	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.
	waluty austryackiej									
Mec pszenicy	3	50	3	.	3	17	3	10	3	.
„ żyta	1	50	1	50	1	46	1	50	1	60
„ jęczmienia . . .	1	50	1	50	1	35	1	50	1	40
„ owsa	1	40	1	50	1	52	1	25	1	40
„ hreczki	1	60	2	.	2	20	1	75	2	.
„ kukurudzy . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ kartofli	.	60	.	60	.	48	.	50	1	.
Cetnar siana	1	50	1	.	2	5	.	.	1	50
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	40	.	.		.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	6	.	4	.	5	55	6	.	9	.
„ „ miękiego	5	.	3	.	4	75	5	20	6	40
Funt mięsa wołowego	.	13	.	13	.	14	.	13	.	15
Mas okowity	.	50	.	40	.	.	.	42	.	48

Ostatnia poczta.

Berlin, 20. czerwca. Ratyfikacye prusko-belgijskich handlowo-politycznych stypulacyi z 28. marca zostały dziś wymienione w ministeryum spraw zagranicznych pomiędzy prezesem ministrów a posłem belgijskim.

Nowy Jork, 12. czerwca. Pogłoska, że jenerał Lee ustąpił z Fredericksburgu. jest mylna. Dywizya unionistów przeszła dnia 9go Rappahannok pod Bewerleyford, i potykała się z Stuartem cały dzień. Gdy ten ostatni otrzymał posiłki, unioniści zwrócili z tamtej strony rzeki. Sądzą, że Lee wkrótce działać będzie zaczepnie. Wielkie przygotowania robią na obronę Pensylwanii. Położenie Vicksburga nie zmieniło się do dnia 8go. Według doniesień z Mexyku Francuzi są na drodze z Mexyku do Chaluli.

Telegramy Gazety Lwowskiej.

Tarnów, 20. czerwca, 3. godz. 45 min. po południu. Dziś rano około godziny 4tej 300 powstańców przeprawiło się pod Maniowem przez Wisłę, ale przyjęci zostali ogniem rosyjskim. Część walcząc z Rosyanami posunęła się głębiej w kraj, część zaś z kilku rannymi wyparta na tę stronę, tu została przytrzymana.

Tarnów, 21. czerwca, 8. godz. 20 minut rano. Cały oddział pod Maniowem wyparty do Galicyi. Wielu utonęło w Wiśle. Do wczoraj wieczór przytrzymano 151 powstańców, 100 karabinów i 3 konie, i zatrzymano przez noc w Szczucinie.

Dnia 20. czerwca 1863 r. wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowkim następujących pięć liczb:

80. 90. 3. 17. 72.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 1. i 11. lipca 1863 r.

TEATR.

Dziś teatr niemiecki: **„Unverhofft“**, komedya ze spiewami w 3 aktach przez Jana Nestroy. Muzyka kapelmistrza Adolfa Müller.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 20. czerwca.

Hotel George: PP. Hr. Borkowski Miecz., z Mielnicy. — Netrebski F., z Dobraczyna. — Turański Marcel, z Tarnopola. — Hr. Dzieduszycki Jul., z Podola.

Hotel europejski: Truskolawski Kaz., z Markowiec. — Janicki Wład., z Stubna. — Janko Hen., z Hoszan. — Pietrowski Leon, z Rosyi. — Dunin Łabeński Wiktor, z Podola. — Truskolawski Hen., z Jasieniowa. — Janowski Zyg., z Firlejówki.

Hotel Langa: Proskura Antoni, z Kijowa.

Hotel angielski: Podlewski Wic., z Kozuwek. — Smarzewski Alex., z Ditkowiec. — Dąbrowski Mar., z Podhajec. — Traczewski Piotr, z Konkolnik.

Zajazd Kuhna: Werner Antoni, c. k. przeł. powiat., z Sołotwiny. — Papara Wład., z Mehomy.

Nr. 629⁴/₄: Kulczycki Michał, z Budzanowa.

Dnia 21. czerwca.

Hotel George: PP. Hr. Poletyło Wit., z Warszawy. — Borowski Mac., z Hurka. — Sozański Syl., z Błażowa. — Vicomte Othon de la Tour Edw., z Manheim.

Hotel europejski: Grodzicki Lud., z Bzianki. — Czajkowski Hipolit, z Bóbrki.

Hotel Langa: Trzeiński Sew., z Lublina.

Hotel angielski: Kramkowski Leon, c. k. kapitan, z Stryja. — Firith Hugo, z Świdnicy. — Giebułtowski Rom., kanonik, z Przemyśla.

Hotel Krakowski: Gross Piotr, z Koniuszek. — Nahujowski Ant., z Czernicy. — Wysocki Flor., z Hrehorowa. — Wysoczański Bazyli, z Laszek dolnych.

Zajazd podolski: Ziembicki Alex., c. k. przeł. pow., z Brzeżan.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 20. czerwca.

PP. Slonecki Zeno, do Jurowiec. — Wiktor Tad., do Świrza. — Czarnowski Wład., na Podole. — Hr. Łoś Fr., do Bortkowa. — Hr. Genf Alex. — Haraszczyniewski Michał, do Besarabii. — Kabat Alex., i br. Gostkowski Ant., do Czyżowic. — Krzysztofowicz Fr., do Trybuchowiec.— Kowalski Innoc., c. k. notar., do Birczy. — Koszowski Sew., do Krowicy. — Cybulski Adam Wojc., do Koszyc. — Augustynowicz Aug., do Oszczaniec. — Majewski Wład., do Stanisławowa. — Chmielowski Julian, asesor kol., na Podole. — Papara Hen., do Zubówmostów. — Roszkowski Antoni, do Brykonia. — Orłowski Okt., do Połowiec. — Ochocki Józef, do Wierzbowiec. — Mniszek Ant., do Stubienka.— Gorajski Kaz., do Umieszcza. — Krasnopolski Karol, do Potoczysk. — Ostaszewski Sew., do Rakowic. — Pajgert Józef, do Sidorowa. — Hr. Kalinowski Wład., do Bakowiec.

Dnia 21. czerwca.

PP. Haupt Karol, c. k. podpor., do Rzeszowa. — Głowacki Fort., do Skomoroch. — Hr. Thun, c. k. rotm., do Rzeszowa. — Milano Alf., do Tryestu. — Proskura Antoni, do Wiednia. — Gottleb Wic., i Gottleb Józef, c. k. przeł. pow., do Dołhomościsk. — Croisse Lud., do Koszelowa. — Lewicki Hip., c. k. notar., do Rohatyna. — Ośmiałowski Szymon, do Janczyna. — Rulikowski Stan., do Szychowic. — Wolański Erazm, do Czarnokoniec. — Torök, c. k. major, do Rzeszowa. — Rulikowski Józef, do Uhrynowa. — Płocki Kon. do Besarabii. — Smarzewski Alex., do Ditkowiec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 20. i 21. czerwca 1863.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.52	+13.7	81.3	wschodni sł.	pogoda
2. god. po poł.	325.21	+19.2	59.0	połud.-wsch. „	pochmurno
10.god.wiecz.	325.08	+15.0	81.1	południowy „	burza

Ilość deszczu 1‴05.

Pora	Barometr	Stopień ciepła	Stan powietrza	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.57	+14.9	83.3	połud.-zach. sł.	pochmurno
2. god. po poł.	325.83	+19 7	61.3	półn.-zach. „	„
10.god.wiecz.	325.75	+16.2	77.5	„ „	„

W nocy deszez 0‴.15

Kurs lwowski.

Dnia 20. czerwca.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	21½	5	27
Dukat cesarski	„ „	5	23½	5	29½
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	1½	9	14½
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	73	1	75½
Talar pruski	„ „	1	64½	1	67
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—			
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	75	—	75	68
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	78	74	79	49
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	73	75	74	43
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	58	81	33
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	197	25	200	—

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 20. czerwca.

	złr.	kr.
5% Metaliki	76	15
5% pożyczka narodowa	81	15
Akcye banku wiedeńskiego	795	—
„ „ kredytowego	191	—
Londyn, 10 funtów szterlingów	111	10
Losy z 1860 roku	98	90
Dukat pojedyńczy	5	2[illegible]
Srebro	110	50

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 19. czerwca.

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	72.35	72.45
„ „ bez kuponów zwrotny po 5%	95.50	95.75
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	81.30	81.40
od kwiet. do paźd. po 5%	81.20	81.30
Z r. 1851 ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	76.25	76.35
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	76.30	76.40
dtto. po 4½%	68.50	69.—
dtto. „ 4%	60.50	60.75
dtto. „ 3%	45.50	45.75
dtto. „ 2½%	37.75	38.75
dtto. „ 1%	15.10	15.25
Przez. do wyl. z r. 1839 całe losy	154.—	154.50
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	151.50	152.—
Przez. do wyl. z r. 1854	95.75	96.—
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500zł.	99.25	99.35
Przez. do wyl. z r. 1860 po 100 zł.	99.70	90.80
Renty Como po 42 lir. aust.	17.—	17.50
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	71.—	72.—
„ 4½%	67.—	67.50
„ 4%	59.50	60.—
„ 3½%	51.50	52.50
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3%	—.—	—.—
„ 2½%	59.50	61.—
„ 2¼%	52.—	53 —
„ 2%	47.—	48.—
„ 1¾%	41.—	42.—
dtto. z procent. za granicą „ 5%	71.—	72.—
„ 4½%	67.—	67.50
„ 4%	59.50	60.—

B. Krajów koronnych. Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.	pien.	towar.
Niższej Austryi	87.50	88.50
Wyż. Aust. i Salcb.	85.—	85.50
Czech	90.—	90.50
Morawii	88.—	89.—
Szląska	87.50	88.50
Styryi	87.75	88.—
Tyrolu	90.50	—.—
Kar., Krainy i Wyb.	85.50	88.—
Węgier	76.—	76.30

Obl. ind. po 5proc. za 100 zł.	pien.	towar.
Banatu Tem.	74.25	74.75
Kroacyi i Slawonii	74.50	75.—
Galicyi	73.75	74.—
Siedmiogrodu	73.75	74.25
Bukowina	73.25	73.75
Z klauzulą wylos. w r. 1867	73.75	74.—
Lomb. wen. poż. z r. 1859	92.—	92.50
Dług Tyrolu po 5%	—.—	—.—
„ 4%	59.50	60.—
„ 3½%	—.—	—.—
Dług Salcburga „ 3%	59.50	60.—
„ 2½%	—.—	—.—
Dług Krainy „ 2%	29.—	30.—
„ 1¾%	—.—	—.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
Po 3% za 100 zł.	22.—	—.—
„ 2½% „ 100 „	19.—	20.—
„ 2¼% „ 100 „	17.—	—.—
„ 2% „ 100 „	15.—	—.—
„ 1¾% „ 100 „	12.—	—.—

3. Akcye.

(Za sztukę.)

	pien.	towar.
Banku narodowego	795.—	797.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	191.90	192.10
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	632.—	634.—
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	1662.—	1664.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	202.25	2[illegible]2 75
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. mon. konw.	147.50	148.—
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	129 50	129.75
Kolei Cisy po 200zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	—.—
Połud. kolei państ., lomb. wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 180 zł. (90%)	254.—	256.—
Kol. Kar. Lud. po 200zł. mon. konw.	197.75	198.25
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	—.—	40.—
dtto II. emis. po 200zł. m. k.	99.—	100.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	690.—	692.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	241.—	242.—
Kol. Bern. Ross. z pierwszeństwem po 200 zł. mon. konw.	195.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	171.—	172.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	437.—	438.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	234.—	236.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	—.—	391.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500zł. w. a.	408.—	—.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 200 zł. w. a.	242.—	244.—
Uprzywil. czeska kolej zachodnia po 200 zł. w. a.	161.50	162.—

4. Listy zastawne.

(za 100 zł.)

	pien.	towar.
Banku narod. w m. k. 6let. z r. 1857 po 5%	104.70	104.90
10let. „ 1857 po 5%	101.75	102.25
przeznaczone do los. po 5%	91.—	91.25
Banku narod. w w. a. na 12 m. 5%	—.—	—.—
przezn. do losowania po 5%	86.65	86.75
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	75.20	75.70

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96.—	96.50
detto detto w sreb. upr. za 100 zł. w. a.	93 25	93.50
Emis. z r. 1862 za 100 zł. wal. aust.	88.75	89.25
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	121.50	122.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	117.—	117.50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	—.—	90.25
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	88.25	88.75
Kol. Glogn. po 100 zł. m. k.	80.—	80.50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	94.—	95.—
Lloyda za 100 zł.	—.—	92.50
Uprzyw. czeska kol. zach. po 300 zł. w. a. (w srebrze) za 100 zł.	95.50	96.—
Połud. półn. kolej kom. po 5% za 100 zł.	77.75	78.—
Grac. Köflach. kol. i Tow. gór. po 400 zł. w.a. (1000 fr.)	—.—	—.—

6. Losy.

(za sztukę.)

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	135.50	135.75
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	95.—	95.50
Poż. Trye. po 100 zł. m. k.	115.—	116.—
„ „ po 50 zł. m. k.	52.50	54.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	33.75	34.25
Esterhazego po 40 zł. m. k.	94.—	95 —
Salma „ 40 „ „	37.50	38.—
Palfiego „ 40 „ „	37.25	37.50
Clarego „ 40 „ „	35.—	35.50
St. Genois „ 40 „ „	36.25	36.75
Windischgrätza 20 zł. „	21.25	21.75
Waldsteina 20 „	22.50	23.—
Keglevicha 10 „	14.75	15.—

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	93.80	93.90
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	93.90	94.—
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	83.—	83.20
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	110.90	111.—
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 lir. wł.	43 85	43 90
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	43.95	44.—
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

	pien.	towar.
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. men.	5.28	5.29
dtto. pełnej wagi	5.28	5.29
Korona	15.25	15.30
20frankówka	8.88	8.89
Rosyjski imperyał	9.10	9.12
Talar związkowy	1.65½	1.66½
Srebro	110.50	110.75

Kurs korony w c. k. kasach 13zł. 50c.

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.